

XII Ogólnopolskie Dyktando Niepodległościowe

„Po polsku o historii”

dla uczniów kl. IV - VIII szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych
w roku szkolnym 2024/2025

STOWARZYSZENIE
POLONISTÓW

ETAP SZKOLNY

26 września 2024 roku

Instrukcja dla osoby czytającej dyktando

Szanowni Państwo!

1. Tekst należy przeczytać trzykrotnie:
  - a) pierwszy raz – w całości
  - b) drugi raz wolniej, dyktując po jednym zdaniu, zapowiadając kolejny akapit
    - każde zdanie wielokrotnie złożone należy podzielić na mniejsze, logiczne części, zgodnie z interpunkcją, a następnie przeczytać to zdanie jeszcze raz w całości
    - znaki interpunkcyjne mogą być sygnalizowane jedynie przez intonację, a nie nazywane
  - c) trzeci raz – znów w całości.
2. Łączny czas dyktanda (pisanie dyktanda) nie może przekroczyć 45 minut.
3. Udział w Konkursie ma być dla uczniów przede wszystkim okazją do rozwijania zainteresowań humanistycznych i dociekliwości poznawczej: językowej i historycznej, dlatego zadbajmy o spokój i tonujmy emocje.

Dziękujemy!

Tekst dyktanda dla uczniów klas VII-VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

To i owo o autorze „Tędy i owędy”

Był na pewno nietuzinkowym reportażyście i nie był jakim dziennikarzem. Nieczęsto wspomina się, że stworzył hasło reklamowe dla Polskich Linii Lotniczych i chwytliwy slogan „Cukier krzepi”.

W tekstach pisanych ze swadą daje świadectwo wielkiej historii nierzadko z przymrużeniem oka, a jako arcygawędziarz snuje opowieści o przeżyciach zwykłych ludzi. Nie brak w nich humoru bądź przezabawnych anegdot, szczególnie gdy twórca kreuje się na kpiarza i prześmiewcę.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej mianował go patronem bieżącego roku. Mowa o Melchiorze Wańkowiczu.

W jego twórczości odnajdziemy ślady licznych podróży. Przemierzył wzdłuż i wszerz ścieżki Warmii i Mazur (wówczas były to niemieckie Prusy Wschodnie), co zaowocowało zbiorem reportaży pt. „Na tropach Smętka”. Książka przysporzyła mu nie lada kłopotów. We wrześniu 1939 roku uznany za antyniemieckiego pisarza usłyszał niejedną pogrózkę, toteż zmuszony był do ewakuacji. Przeszedłszy wpływ Dniestr z maszyną do pisania w rękach, znalazł się na terenie neutralnej Rumunii.

Podzieliłby los wielu polskich uchodźców, gdyby generał Anders nie zatrudnił go w charakterze korespondenta wojennego. Jako kronikarz Wańkowicz towarzyszył żołnierzom 2. Korpusu Polskiego w jednej z najważniejszych bitew II wojny światowej. Na bieżąco sporządzał notatki, które stały się podstawą trzytomowego dzieła pt. „Bitwa o Monte Cassino”. Szczególnie zależało mu na zsynchronizowaniu faktów ze zwykłymi ludzkimi emocjami. Pisarz przeżył też ojcowską tragedię: w powstaniu warszawskim zginęła jego córka walcząca w batalionie „Parasol”.

Mimo że został dwukrotnie uhonorowany Krzyżem Walecznych, władze PRL-u oskarżyły go o współpracę z Radiem Wolna Europa, usiłując bezskutecznie zdyskredytować uznany autorytet.